

2023-09-06

Planbeskrivning

Detaljplan för Filipstads stationshus (Västra Filipstad 1:110)

Filipstads kommun

Diarienummer: 2022-000021

Antagandehandling

Filipstads
kommun

Innehåll

1	Detaljplanens syfte.....	5
2	Beskrivning av detaljplanen	5
2.1	Ärendeinformation.....	5
2.2	Detaljplanens omfattning och lokalisering	6
2.3	Planförslag	6
2.4	Genomförandetid.....	7
3	Motiv till detaljplanens regleringar.....	7
3.1	Motiv till regleringar	7
4	Genomförandefrågor.....	10
4.1	Skyddsåtgärder.....	10
4.2	Markmiljö	10
4.3	Mark och utrymmesförvärv	10
4.4	Fastighetsrättsliga frågor	11
4.5	Tekniska frågor	11
4.6	Ekonomiska frågor.....	11
4.7	Organisatoriska frågor.....	12
5	Planeringsunderlag	12
5.1	Kommunala planeringsunderlag.....	12
5.2	Övriga program och policys.....	14
6	Planeringsförutsättningar.....	15
6.1	Naturmiljö.....	15

6.2	Kulturmiljö.....	15
6.3	Riksintressen	15
6.4	Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken).....	16
6.5	Miljökvalitetsnormer.....	16
6.6	Miljö	16
6.7	Hälsa och säkerhet.....	17
6.8	Social hållbarhet.....	19
6.9	Service.....	19
6.10	Trafik	19
7	Konsekvenser.....	20
7.1	Naturmiljö.....	20
7.2	Kulturmiljö.....	20
7.3	Riksintressen	20
7.4	Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken).....	20
7.5	Miljökvalitetsnormer.....	21
7.6	Miljö	21
7.7	Hälsa och säkerhet.....	21
7.8	Social hållbarhet.....	22
7.9	Service.....	22
7.10	Trafik	22
8	Medverkande tjänstemän	22

Planen omfattar följande handlingar

- Denna planbeskrivning
- Plankarta
- Granskningsutlåtande
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Bullerutredning (Tyréns, 2022-11-24)
- Miljöteknisk porluftsundersökning (Tyréns, 2022-11-25, reviderad 2023-05-31)
- Riskbedömning stationshuset i Filipstad (WSP, 2022-06-10, reviderad 2023-04-28)
- Urklipp ur Kulturhistorisk inventering (Filipstads kommun, 1981)
- Åtgärdsutredning förorenad mark, del 2, förenklad riskbedömning – Järnvägsparken Filipstad (Afry, 2021-11-04)
- Provtagningsplan för del av fastighet Västra Filipstad 1:12 (Niras. 2017-04)
- Antikvarisk förundersökning (Norconsult, 2023-05-24)

1 Detaljplanens syfte

Planens syfte är att pröva en ändring av ändamålet i detaljplanen från järnvägsstation till lokaler för exempelvis café, restaurang, kontor, handel, samlingslokal eller lager.

Trafikverket ämnar sälja den före detta järnvägsstationen i Filipstad och därför måste planregleringen ändras så att byggnaden och platsen medger annan/ny användning. Plankartan föreslår en bred användning för att möjliggöra en mer flexibel användning så som kontorsverksamhet, caféverksamhet, lagerlokal eller liknande. Eftersom planen är lokaliserad intill en järnväg finns vissa begränsningar för vad som kan tillåtas ur riskhänsyn. I stationshuset bedöms det inte vara möjligt att bedriva verksamheter som riktar sig mot barn eller någon form av stadigvarig vistelse.

Syftet med planen är också att skydda stationshuset mot rivning och påverkan då byggnaden som sådan samt vissa delar specifikt bedöms vara av kulturhistoriskt värde. Därmed ska utpekade värden, interiört och exteriört, hanteras varsamt vid framtida renoveringar och eventuella ändringar. Detta för att bevara och höja det kulturhistoriska värdet.

2 Beskrivning av detaljplanen

2.1 Ärendeinformation

Planprocessen handläggs enligt standardförfarande (PBL 2010:900) då planläggningen bedöms förenlig med kommunens översiktsplan, inte bedöms vara av betydande intresse för allmänheten samt inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detaljplanen tas fram i enlighet med Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5) och allmänna råd (BFS 2020:6).

Beslut om uppdrag 2022-03-14

Samråd 2023-02-20 – 2023-03-20

Granskning 2023-06-19 – 2023-07-10

Antagande i MoB (Miljö- och byggnadsnämnden) 2023-09-18

Laga kraft 2023-10-12

2.2 Detaljplanens omfattning och lokalisering

Planområdet är ca 1 700 m² stort och berörs av fastighet Västra Filipstad 1:110 som ägs av Trafikverket. Fastigheten styckades 2018 från järnvägsfastigheten Västra Filipstad 1:12 i syfte att möjliggöra försäljning av stationshuset, samtidigt styckades även den så kallade järnvägsparken av till en egen fastighet, Västra Filipstad 1:111.

Planområdet är beläget ca en kilometer sydväst om centrala Filipstad och innefattar stationshuset och en parkeringsyta. Idag är stationshuset tomt och oanvänt. Området avgränsas av Järnvägsgatan i öster, spårområdet i väster, järnvägsparken i norr (Västra Filipstad 1:111) och fastigheten västra Filipstad 1:100 i söder som består av ett gammalt bostads- och kontorshus som brann ner 2010 och därefter stått som en ruin. I planområdets omgivning finns bostäder, grönytor och ett industriområde där bland annat företaget Barilla har sin knäckebrödsfabrik. Stationshusets placering nära järnvägen innebär begränsningar för vad byggnaden kan användas till då det nya användningsändamålet inte får komma i konflikt med järnvägsverksamheten

Ungefärlig föreslagen plangräns.

2.3 Planförslag

Planförslagets huvuddrag innebär att befintliga regleringar uppdateras i en ny detaljplan för att möjliggöra nya verksamheter i stationshuset. Planen bekräftar befintlig byggrätt och inga nya byggnader föreslås uppföras. Planförslaget anger möjlighet till café, restaurang, detaljhandel, kontor, samlingslokal och lager.

På grund av det nära läget till järnvägen har bland annat bostadsändamål och eller annan användning där övernattning förekommer uteslutits som ny föreslagen användning. Skola, vård eller annan verksamhet som samlar barn bedöms inte heller som möjlig användning.

Planen möjliggör ny användning i stationshuset genom att reglera kvartersmarken till C₁ - café, C₂ - restaurang, C₃ - samlingslokal, H - detaljhandel, K - kontor och Z₁ - lager. Detaljplanen reglerar kvartersmarken enligt olika kombinationer av ovan användning. Den befintliga byggrätten bekräftas, och inga nya byggnader tillkommer vilket regleras med korsmark (ö₁). På korsmark ska även parkering anordnas om ca 5 p-platser. På grund av det järnvägsnära läget regleras även att avskärmande åtgärd mot spåren, så som staket, ska utformas. Inom planområdet finns även allmännyttiga ledningar som skyddas med u₁.

2.4 Genomförandetid

Genomförandetiden för detaljplanen är 10 år från det att detaljplanen får laga kraft.

3 Motiv till detaljplanens regleringar

3.1 Motiv till regleringar

Detaljplanen innehåller regleringar för att uppnå detaljplanens syfte. Enligt Boverkets förordning om planbeskrivning (2020:8) ska kommunen motivera varje enskild reglering och lagra motivet digitalt. Nedan följer en lista på bestämmelser och deras motiv.

Användning av mark och vatten

Kvartersmark

C₁ - café

Användningsområdet möjliggör för caféverksamhet i stationshuset. Bestämmelsen har preciserats för att utesluta vissa verksamheter som inte är lämpliga på platsen så som tillfällig vistelse.

C₂ - restaurang

Användningsområdet möjliggör för restaurangverksamhet i stationshuset. Bestämmelsen har preciserats för att utesluta vissa verksamheter som inte är lämpliga på platsen så som tillfällig vistelse.

C₃ - samlingslokal

Användningsområdet möjliggör att stationshuset används som samlingslokal. Bestämmelsen har preciserats för att utesluta vissa verksamheter som inte är lämpliga på platsen så som tillfällig vistelse.

K₁ – kontor, ej övernattnig

Användningsområdet möjliggör för att kontor uppförs i stationshuset. Bestämmelsen har preciserats för att utesluta vissa verksamheter som inte är lämpliga på platsen så som övernattnig.

Z₁ – lager

Användningsområdet möjliggör för att stationshuset kan användas som lager.

H – detaljhandel

Användningsområdet syftar till att möjliggöra för handel med varor och tjänster, exempelvis en butik. Inom område betecknat med H får komplement till detaljhandel uppföras, så som lagerutrymme.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsningar av markens utnyttjande

ö₁ – Marken får inte förses med byggnad

Motiv: Marken behöver dels vara fri för att skydda allmännyttig underjordisk ledning samt att inga nya byggnader bör uppföras ur riskhänsyn.

Höjd på byggnadsverk

h₁ – Högsta nockhöjd är 10 meter

Motiv: Regleringen syftar till att begränsa byggrätten och säkerställa att inga påbyggnader görs på befintlig byggnad.

Markreservat för allmännyttigt ändamål

u₁ - markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Motiv: Det finns befintliga allmännyttiga underjordiska ledningar inom planområdet som kräver skyddsåtgärder.

Rivningsförbud

r₁ – Kulturhistoriskt värdefull byggnad, får ej rivas

Motiv: Regleras tillsammans det skydds- och varsamhetsbestämmelser för att skydda det kulturhistoriskt värdefulla stationshuset från rivning.

Skydd av kulturvärden

q₁ – Väntsalens planlösning med genomgång till bangården, väntsalens befintliga stengolv samt biljettluckor med tillhörande glasparti och fast inredning i trä som jalousiskåp och hurts in mot biljettexpeditionen ska bevaras.

Motiv: Regleras tillsammans med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser för att skydda bevarandevärda element.

q₂ – Befintligt järnvägselement med vingar i smide på byggnadens tak mot öster ska bevaras.

Motiv: Regleras tillsammans med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelser för att skydda bevarandevärda element.

Skydd mot störningar

m₁ – Avskärmande åtgärd mot järnväg ska uppföras

Motiv: Planbestämmelsen säkerställer att skyddsåtgärder utformas för att förhindra vistelse på spåren, vilket krävs på grund av närheten till järnväg.

m₂ – Dörr mot spår område ska förslutas

Motiv: Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att dörrar som leder till spår området inte är öppningsbara eftersom det kan utgöra en risk för säkerheten.

Varsamhet

k₁ – Ändring av byggnadens exteriör ska ske varsamt och med hänsyn till befintlig volym, fasadindelning och material. Vid ändringar ska en återgång till ett mer ursprungligt utförande avseende till exempel dekorativa fasadelement samt fönster, dörrar och tak eftersträvas.

Motiv: Regleras tillsammans med rivningsförbud och skyddsbestämmelser för ett varsamt förhållningssätt till förändringar av bevarandevärda element.

k₂ – Ändring av trapphusen och övervåningens interiörer ska ske varsamt och med hänsyn till ursprunglig karaktär av ståndsmässig bostad från sekelskiftet 1900, avseende fast inredning såsom kakelugn, spegeldörrar, dörrfoder, profilerade lister samt serveringsgång med skåp, hyllor och invändiga spröjsade fönster mot köket.

Motiv: Regleras tillsammans med rivningsförbud och skyddsbestämmelser för att skydda bevarandevärda element. Syftet med varsamhetsbestämmelsen för interiören är att byggnaden ska kunna ge en mångfacetterad berättelse av byggnadens olika användningar genom historien,

för såväl resenärer, tjänstepersoner som boende. Vid avvägningar bedöms helhetsintrycket mer värdefullt än specifika byggnadsdelar.

Egenskapsbestämmelser för all kvartersmark

Stängsel, utfart och annan utgång

Stängsel får uppföras

Motiv: Syftar till att tillåta att fastighetsägaren uppför stängsel som skyddande åtgärd mot järnväg.

4 Genomförandefrågor

4.1 Skyddsåtgärder

Fastighetsägaren ansvarar för genomförandet av skyddsåtgärder mot järnväg.

4.2 Markmiljö

På fastigheten har föroreningar i mark påträffats.

I Miljöbalkens 10 kapitel 11 § framgår att den som äger eller brukar en fastighet skall underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening på fastigheten och föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

All hantering av förorenade massor är anmälningspliktig verksamhet. Enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) skall en anmälan om avhjälpande åtgärder lämnas in till och godkännas av tillsynsmyndigheten innan en eventuell sanering påbörjas. Eventuella överskottsmassor som kan uppstå vid framtida schaktarbeten bör omhändertas som förorenade, om inte provtagningar kan visa att så inte är fallet.

4.3 Mark och utrymmesförvärv

Detaljplanen består av fastigheten Västra Filipstad 1:110. Fastigheten styckades 2018 av från järnvägsfastigheten Västra Filipstad 1:12 i syfte att möjliggöra försäljning av stationshuset, samtidigt styckades även den så kallade järnvägsparken av till en egen fastighet, Västra Filipstad 1:111. Inga ytterligare förändringar krävs för ett genomförande.

4.4 Fastighetsrättsliga frågor

Förändrad fastighetsindelning

Detaljplanen innebär inga förändringar av befintliga fastigheter.

Rättigheter

Samtliga rättigheter framgår av detaljplanens grundkarta.

Ledningsrätt

Det finns befintliga ledningar inom planområdet. I planområdets norra del finns en allmännyttig ledning till Barillas fabrik. Det finns även en vatten- och spillvattenledning till fastigheten söder om planområdet (Västra Filipstad 1:100). Ledningarna skyddas med planbestämmelser i plankartan.

Servitut

Planen berör två officialservitut, ett inom och ett utom planområdet:

- Officialservitut till förmån för Västra Filipstad 1:12 reglerar rätten till in- och utfart.
- Officialservitut till förmån för Västra Filipstad 1:110 (aktuellt planområdet) reglerar utrymme intill fasad för underhåll etc.

Planförslaget bedöms inte påverka befintliga servitut.

Det finns befintliga ledningar inom planområdet som är tänkta att ligga kvar inom i samma läge, för att skydda dessa har ett u-område lagts ut. Med stöd av detta kan ledningsrätt eller servitut upplåtas. Det är fastighetsägarens ansvar att ledningsrätt bildas.

4.5 Tekniska frågor

Stationshuset är anslutet till befintliga ledningssystem för vatten, avlopp, fjärrvärme, tele och el.

4.6 Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Planen bedöms inte medföra ökade kommunala kostnader eller intäkter. När det i en detaljplan läggs in bestämmelse om skydd av kulturvärden eller rivningsförbud har fastighetsägaren rätt till ersättning för den ekonomiska skada som bestämmelserna medför. Då Trafikverket är fastighetsägare vid tillfälle för beslut också är den som initierat planändring bedöms denna ersättningsrätt i praktiken inte verkställas. Detta regleras i ett separat föreläggande om att inkomma med ersättningsanspråk skickat av Filipstads kommun till fastighetsägaren (Trafikverket) 20230629. Eventuella ersättningsanspråk kan lämnas in inom två månader efter att beslutet delgivits.

För fastighetsägaren kan planförslaget innebära både ökade kostnader och intäkter. En mer flexibel användning av stationshuset medför att fastighetsägaren har möjlighet att bedriva flera olika verksamheter jämfört med dagens plan, vilket kan ge ökade möjligheter till intäkter. Eftersom stationshuset har kulturhistoriska värden som skyddas kan det medföra ökade kostnader för att underhålla och utveckla byggnaden, både interiört och exteriört.

För fastighetsägaren innebär planförslaget kostnader för att upprätta befintlig ledningsrätt.

Kostnader för skyddsåtgärder

Kostnader för uppförandet av skyddsåtgärd mot järnväg erläggs fastighetsägaren.

Kostnader för ledningsrätt

Kostnader för att bilda ledningsrätt erläggs fastighetsägaren.

4.7 Organisatoriska frågor

Tidplan

Detaljplanen har varit på samråd under våren 2023 och granskning under sommaren 2023. Planen förväntas antas hösten 2023.

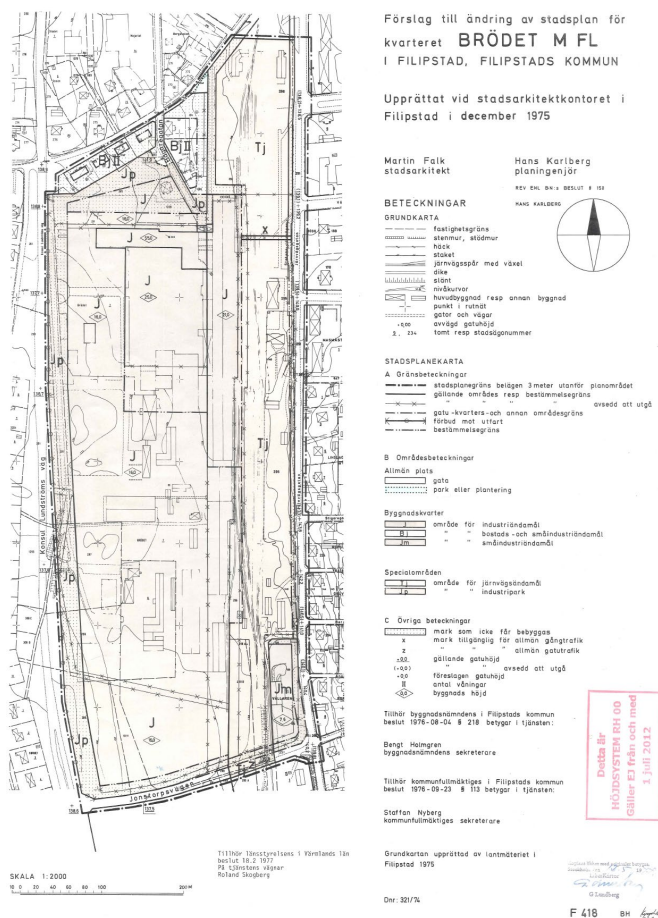
5 Planeringsunderlag

5.1 Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Området berörs av en gällande detaljplan (17-N-165). Gällande detaljplan är från 1977 och för aktuell fastighet anges användningen järnvägsändamål (Tj) – *området får användas endast för järnvägstrafik och därmed samhörigt ändamål.*

Utdrag från gällande detaljplan.

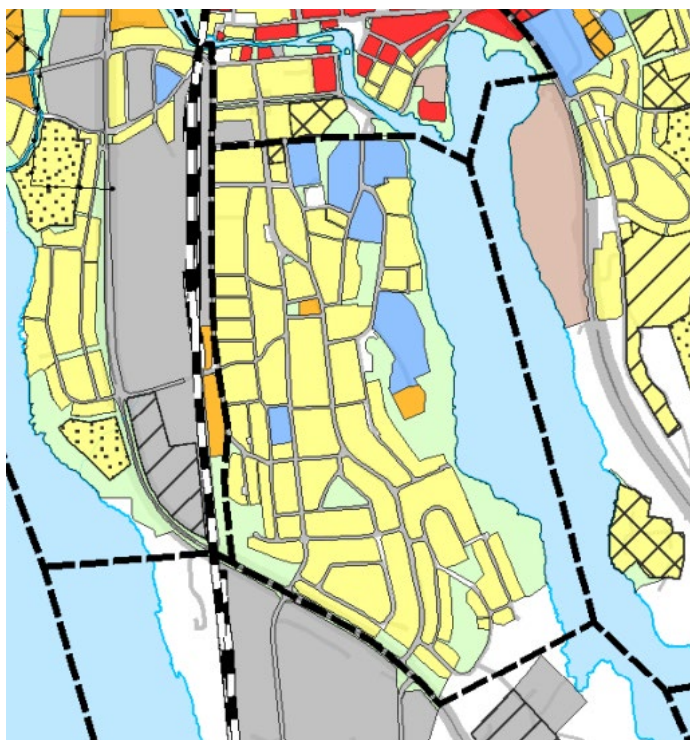
Om föreslagen detaljplan antas och vinner laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.

Översiktsplan

I gällande fördjupning av översiktsplan för Filipstads tätort så är området utpekad som område för industri och verksamhet. Planförslaget följer i stora drag det som den fördjupade översiktsplanen anger för området.

Markanvändning, översiktskarta

<p>--- Gräns för fördjupat område</p> <p>--- Stadsdelsgräns</p>		<p>Rekommenderad markanvändning</p>		
<p>Nuvarande markanvändning</p>		<p>Expansionsområden</p>	<p>Utredningsområden</p>	<p>Reservområden</p>
<p>Centrum, handel</p> <p>Bostäder</p> <p>Verksamhet, handel</p> <p>Industri, verksamhet</p> <p>Skola, idrott, vård</p>	<p>Grönområde</p> <p>Natur, friluftsliv</p> <p>Kyrka, kyrkogård</p> <p>Skjutbana</p> <p>Motorbana</p>	<p>Centrum, handel</p> <p>Bostäder</p> <p>Verksamhet, handel</p> <p>Industri, verksamhet</p>	<p>Centrum, handel</p> <p>Bostäder</p> <p>Verksamhet, handel</p> <p>Industri, verksamhet</p> <p>Natur, friluftsliv</p>	<p>Bostäder</p> <p>Industri, verksamhet</p>

Utdrag ur den fördjupade översiktsplanen

5.2 Övriga program och policys

I kommunens kulturhistoriska inventering är stationshuset utpekad som särskilt beaktansvärd. Området berörs inte av andra program eller policys.

Enligt kommunens parkeringsutredning, beslutad 1985¹, bör 13,65 platser anordnas per 1000 kvm våningsyta för användningen kontor. Det resulterar i behov av ca 10 platser för fastigheten. Då fastigheten får användas för en rad olika områden är behovet av antalet p-platser varierande, och viss flexibilitet för annan användning av ytan bör vara möjlig. Därför har p-normen sänkts till hälften, dvs. 5 platser. Enligt Trafikverket bör parkering ur riskhänsyn ligga 15 meter från närmaste spårmitt², vilket bedöms som uppnåeligt då avståndet från spår samt eventuell skyddsåtgärd bör skapa ett avstånd på 15 meter.

¹ Parkeringsutredning för Filipstads tätort Dnr 1/84 C

² [Säkerhetsavstånd vid byggande intill järnväg - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

6 Planeringsförutsättningar

Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vattenområden, främst riksintressen för naturvården, kulturmiljövården, eller friluftslivet som så långt som möjligt ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

6.1 Naturmiljö

Planområdet är platt och består i huvudsak av hårdgjorda ytor. Ett mindre antal träd finns i nära anslutning till planområdesgränsen i söder. Inga naturvärden så som fridlysta eller rödlistade arter eller skyddade områden finns utpekade inom planområdet.

6.2 Kulturmiljö

Stationshuset är utpekat som särskilt beaktansvärt i kommunens kulturhistoriska inventering. För att identifiera byggnadens kulturhistoriska värde och värdebärande karaktärsdrag har en antikvarisk förundersökning tagits fram.

I den antikvariska förundersökningen framgår det att stationshuset uppfördes av Bergslagens Järnvägsaktiebolag och öppnade för trafik den 1 augusti 1876. Byggnaden består av en bottenvåning med stationsfunktioner såsom väntsal, biljetthantering, personalutrymmen m.m., samt en ovanvåning som rymmer en väl bevarad bostadsdel. Sedan öppnandet har stationshuset genomgått vissa förändringar. Två stora förändringar som genomförts är bland annat tillbyggnad av en andra våning samt en större renovering då såväl exteriör som interiör förändrades. Trots detta har byggnaden bevarat sin ursprungliga funktion och karaktär i hög grad. Den ursprungliga 1870-tals fasaden är fortfarande avläsbar i byggnadens bottenvåning.

Utifrån ovanstående bedöms stationshuset som särskilt värdefullt ur historisk och kulturhistorisk synpunkt enligt PBL 8 kap 13§ och bör fördes med skydd mot förvanskning och rivning. För att säkerställa stationshusets värde behöver hänsyn tas vid ombyggnation och stationshuset skyddas i plankartan. Vid eventuella förändringar av skyddsvärda delar kan antikvarisk kompetens behöva inhämtas. Samtidigt är det viktigt för byggnadens framtid att planförslaget medför en flexibel användning vilket kan innebära viss invändning förändring. Planförslaget kräver även viss förändring av byggnadens omgivning eftersom någon form av avskärmande åtgärd ska uppföras, samt att stängsel tillåts att uppföras. Det är viktigt att eventuellt stängsel utseendemässigt anpassas till det kulturhistoriska värdet.

Det finns inga kända fornlämningar eller andra kulturminnen inom planområdet.

6.3 Riksintressen

Riksintresse för kommunikationer (3 kap 8 § miljöbalken)

Planområdet angränsar till ett riksintresse för kommunikation. Järnvägssträckan Kristinehamn-Nykroppa-Daglösen är utpekad av Trafikverket som befintligt riksintresse för kommunikation och i detta ingår stationer ned resandeutbyte³. Eftersom stationen i Filipstad sedan fler år är oanvänd och persontrafik inte bedrivs på sträckan idag eller planeras göra i framtiden bedöms stationshuset inte utgöra del av riksintresset. Däremot kan närheten till riksintresset behöva beaktas.

6.4 Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken)

Planområdet är inte utpekad som särskilt betydande för hushållning med mark- och vattenområden av betydelse för allmänna intressen. Det gäller främst riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet som så långt som möjligt ska skyddas från åtgärder som kan påverka dess värden. Inom planområdet finns inga utpekade riksintressen för natur-, kulturmiljö eller friluftslivet.

6.5 Miljökvalitetsnormer

Utomhusluft

Det finns miljökvalitetsnormer (MKN) för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft.

Planområdet är inte närbeläget någon högt trafikerad väg eller verksamhet med utsläpp som bedöms kunna påverka luftkvaliteten. Ytterligare påverkan genom ökat luftutsläpp från trafik i området bedöms som ringa.

Vatten

Planförslaget innebär endast att befintlig byggrätt bekräftas och inga hårdgjorda ytor tillkommer. Ett plangenomförande medför därmed inga förändringar gällande avrinning eller belastning vid skyfall som innebär en ökad föroreningspåverkan på recipienter.

6.6 Miljö

³Trafikverket. *Funktionsbeskrivningar för Trafikverkets anläggningar* (2022). [Funktionsbeskrivningar för trafikslagens anläggningar: riksintresse \(diva-portal.org\)](https://www.diva-portal.org/), s. 9

Strandskydd

Området berörs inte av strandskydd.

6.7 Hälsa och säkerhet

Buller

En trafikbullerutredning (Tyréns 2022) har genomförts. I undersökningen redovisas att stationshuset, ur en bullersynpunkt, är lämpligt för de flesta användningsområden. Med standardkonstruktioner överstiger ljudnivån inomhus inte riktvärden. Då tågtrafiken är relativt begränsad (färre än 5 tågrörelser per medelmaxtimme) behöver inte hänsyn tas till riktvärdet för maximal ljudnivå när det gäller tågtrafik.

Risk för olyckor

Eftersom planområdet ligger i nära anslutning till järnväg har en riskbedömning tagits fram (WSP 2022) kopplat till detta. Sammantaget bedöms sannolikheten för mekanisk påverkan på stationshuset i samband med urspårning vara låg med beaktande av frekvensen på urspårning, låg trafikering, avstånd mellan bygganden och järnvägen samt riskreducerande effekt från övriga järnvägsspår och den gamla perrongen.

Ingen transport av farligt gods förekommer idag på sträckan Inlandsbanan genom Filipstad. Dock finns inget förbud mot att i framtiden transportera farligt gods. Utifrån att inga farliga verksamheter har identifierats i områdets närhet eller längs järnvägens sträckning som skulle kunna innebära behov av transporter av farligt gods i framtiden, samt att riskreducerande åtgärder antingen finns på plats redan i dag eller föreslås nedan, bedöms inga särskilda krav behöva ställas utifrån risk för olyckor med farligt gods.

Bedömningen är således att föreslagen ändring av detaljplanen är lämplig ur risksynpunkt.

Hur stor konsekvenserna blir i händelse av urspårning beror på hur många människor som vistas i eller utanför byggnaden, var de vistas samt hur långt de urspårade vagnarna förflyttas i sidled. Med avseende på de lokala förutsättningarna förväntas den mekaniska påverkan främst leda till lokala konsekvenser i form av skador på tåget och järnvägsanläggningen.

Följande begränsningar finns utifrån ett riskperspektiv, och med hänsyn till kommunens riktlinjer gällande nyttjandet av planområdet:

- Ytan mellan stationshuset och järnvägen ska inte bebyggas eller uppmuntra till stadigvarande vistelse.
- Det bör inte uppföras någon ytterligare bebyggelse som medför stadigvarande vistelse.
- Bostäder, hotell eller känslig verksamhet är inte lämpligt att anlägga i stationshuset.
- Det rekommenderas att tillgång till spårområde begränsas med exempelvis stängsel.

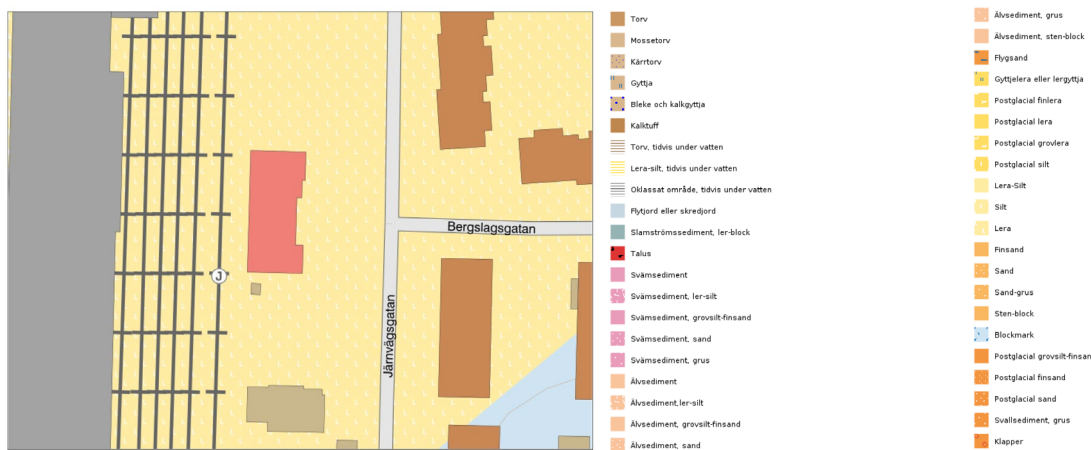

Det bedöms däremot möjligt att nyttja befintlig byggnad för exempelvis lager-, kontor- och caféverksamhet eller motsvarande.

Barnperspektivet

På grund av planens lokalisering invid järnväg bedöms det olämpligt att upplåta verksamheter riktade till barn ur ett säkerhetsperspektiv. För att öka säkerheten krävs att stängsel eller annan avskärmande åtgärd uppförs mot järnvägen.

Risk för skred

Utsnitt ur SGU:s jordartskarta.

Enligt SGU:s jordartskarta så utgörs marken inom planområdet av lera (gulvit färgmarkering). Planförslaget innefattar endast befintlig bebyggelse och föreslår inga förändringar i bebyggelsestrukturen. Utifrån detta bedöms det inte föreligga risker för ras och skred.

Översvämningsrisk och skyfall

Det finns inga kända förekomster av höga vattenstånd eller översvämningsrisker i anslutning till planområdet.

Förorenad mark och inomhusluft

En miljöteknisk porluftsundersökning har genomförts i syfte att utreda om tidigare påträffad markförorening av polycykliska aromatiska kolväten (PAH-M och PAH-H) riskerar att transporteras in i stationshusbyggnaden i form av ånga och därmed medföra en risk för de människor som kommer att vistas i lokalen. Undersökningen är avgränsad till att undersöka risker vid inomhusluft kopplade till påträffad markförorening. Undersökningen har först gjorts i provpunkter utomhus, för att sedan kompletteras med en pumpad provtagning och analys av inomhusluften.

Analysresultaten visar halter av PAH-M i två av fyra porluftsprover som överskrider RfC-värdet (riktvärdet för inomhusluft) från mätningar utomhus. För jämförelse och bedömning av de uppmätta halterna har ett riktvärde för porluft beräknats, samt utvärderats mot Naturvårdsverkets beräkningsmodell. Oavsett vilket riktvärde som tillämpas är de uppmätta halterna med god marginal under dessa riktvärden.

Uppmätta summahalter av PAH-M från mätning av inomhusluft har jämförts mot RfC (riktvärden för inomhusluft) där samtliga prov från inomhusluft överstiger riktvärden för inomhusluften men underskrider arbetsmiljöverkets hygieniska gränsvärden för inomhusluft. Enligt laboratoriet är halterna vanliga för dessa typer av byggnader där halterna kan härröra från tjära som använts som fukt eller vindspärr i fastigheter. Även kloranisoler och klorfenoler har påvisats samt en något högre halt av fenantren. Halterna är dock inte över använda jämförelsevärden utan har enbart noterats i analyserbar halt, vilket i sig inte automatiskt medför en risk.

Utifrån att de nu erhållna resultaten underskrider tillämpbara riktvärden för porluft samt att halterna av PAH som påträffats i inomhusluften bedöms som vanligt förekommande i äldre byggnader bedöms det inte föreligga några oacceptabla risker för människors hälsa förknippade med påträffade halter av PAH.

Risker avseende inomhusmiljö skulle möjligen kunna uppkomma om en källförorening varit belägen under byggnadens bottenplatta. Detta bedöms dock inte som sannolikt, eftersom detta troligen inneburit högre halter i porluft i de punkter som placerades i direkt anslutning till byggnadens fasad samt i inomhusluften. Sammantaget bedöms det inte föreligga oacceptabla risker avseende människors hälsa inom eller i direkt anslutning till byggnaden.

Radon

Inom planområdet finns inga dokumenterade förhöjda radonvärden.

6.8 Social hållbarhet

Då stationshuset är tomt är platsen idag lågt utnyttjad. Den asfalterade ytan nyttjas till parkering. På grund av det järnvägsnära läget bör det inte bedrivas verksamhet som riktar sig mot barn i stationshuset.

Planen föreslår en utveckling av näringslivet i området, och Filipstad, eftersom det möjliggörs för ny användning av stationshuset.

6.9 Service

Idag finns ingen tillgång till service eller andra verksamheter inom planområdet. Viss service finns i närområdet, så som idrottsplatser, restaurang och handel. I centrala Filipstad med omnejd finns större tillgång till service.

Planförslaget innebär att området kan utökas med service i form av café, restaurang, handel kontor, samlingslokal och lager.

6.10 Trafik

Planområde försörjs av Järnvägsgatan som vidare är kopplad till väg 63. Gång- och cykeltrafikanter använder också Järnvägsgatan som har trottoar på båda sidor. Parkeringsmöjligheter finns inom fastigheten idag. Planförslaget innebär att parkeringsmöjligheter fortsatt ska anordnas.

7 Konsekvenser

7.1 Naturmiljö

Ett plangenomförande som endast innefattar att möjliggöra en omvandling av befintlig bebyggelse bedöms inte påverka naturmiljön i en större omfattning.

7.2 Kulturmiljö

Eftersom stationshuset är utpekat som värdefullt både av kommunen och i den antikvariska förundersökningen har byggnaden skyddats med bestämmelser i plankartan. Skyddet innebär att byggnaden skyddas från rivning, att bevarandevärda element pekats ut samt att byggnadens exteriör och interiör ska hanteras varsamt vid eventuella förändringar. Eftersom stationshuset idag är oanvänt och i dåligt skick invändigt finns ett visst behov av förändring för att kunna möjliggöra förändrad användning och vidare säkra byggnadens framtid. Trots vissa förändringar bedöms byggnadens kulturhistoriska värden kunna bevaras i tillräcklig utsträckning.

Inför eventuell förändring av byggnadens yttre kan antikvarisk kompetens behöva inhämtas och byggnadens kulturhistoriska värde utredas vidare.

Omgivningen kommer att påverkas av skyddsåtgärderna mot spår. Den avskärmande åtgärden, samt eventuellt stängsel, bör därmed anpassas till byggnadens kulturhistoriska värde för att minimera påverkan på kulturmiljön.

7.3 Riksintressen

Då järnvägssträckan inte finns utpekad för utbyggnad i Trafikverkets nationella planer, samt att stationshuset idag är oanvänt bedöms planen inte medföra negativa konsekvenser på riksintresset. Utformningen av stationshuset anpassas för att inte påverka järnvägens funktion.

7.4 Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken)

Utifrån befintligt underlag och översiktsplan för Filipstad kommun bedöms planområdet inte beröras särskilt av hushållning med mark- och vattenområden. Eftersom det inte finns utpekade riksintressen för natur-, kulturmiljö eller friluftslivet, eller andra bevarandebestämmelser bedöms

planen inte påverka hushållningsbestämmelserna enligt 3 kap miljöbalken. Den beaktansvärda kulturhistoriska miljön som bedömts av kommunen skyddas med planbestämmelse, se 7.2.

7.5 Miljökvalitetsnormer

Utomhusluft

Planförslaget bedöms inte medföra att MKN för utomhusluft överskrids i området.

Vatten

Ett plangenomförande bedöms inte medföra negativa konsekvenser gällande avrinning eller belastning vid skyfall som innebär en ökad föroreningspåverkan på recipienter.

7.6 Miljö

Strandskydd

Planen medför ingen påverkan för strandskydd.

7.7 Hälsa och säkerhet

Buller

Planen bedöms inte medföra ökade störningar för omgivningen. Buller från järnvägen bedöms, utifrån bullerutredningen, inte medföra störningar för ny föreslagen verksamhet i stationshuset.

Risk för olyckor

Hur stora konsekvenserna blir i händelse av urspårning beror på hur många människor som vistas i eller utanför byggnaden, var de vistas samt hur långt de urspårade vagnarna förflyttas i sidled. Sammantaget bedöms sannolikheten för påverkan på stationshuset vara låg. Föreslagen användning har avvägts till följd av föreslagna åtgärder i riskutredningen och inga nya byggnader föreslås av hänsyn till riskavstånd. Idag sker inga transporter av farligt gods på järnvägssträckan. Därmed bedöms risken för allvarliga konsekvenser vid olyckor som låg.

Barnperspektivet

Planen reglerar att stängsel eller annan avskärmande åtgärd ska uppföras för att skärma mot järnvägen. Eftersom inga verksamheter som riktar sig mot barn föreslås i stationshuset bedöms planen ha beaktat barnperspektivet.

Risk för skred

Det bedöms inte föreligga risker för ras och skred.

Översvämningsrisk och skyfall

Ett plangenomförande innebär inga större förändringar gällande andelen hårdgjorda ytor och därmed bedöms inte risken för översvämningsförändras och vidare innebära risk för hälsa och säkerhet.

Förorenad mark och inomhusluft

Ett plangenomförande bedöms inte medföra ökade föroreningar i mark och luft. En invändig ombyggnation kan bidra till en förbättrad inomhusmiljö när exempelvis gamla byggnadsmaterial rivs ut och ersätts med nya. Vid eventuella markarbeten bör massor hanteras som förorenade.

Eventuella överskottsmassor som kan uppstå vid framtida schaktarbeten bör omhändertas som förorenade, om inte provtagningar kan visa att så inte är fallet.

Radon

Planförslaget bedöms inte medföra ökade risker för ökade radonhalter. En ombyggnation kan resultera i förbättrad inomhusmiljö när exempelvis gamla byggnadsmaterial byts ut.

7.8 Social hållbarhet

Planförslaget har potential till att bidra till en utveckling av näringslivet i centrala Filipstad, vilket medför potential för nya mötesplatser, destinationer och arbetstillfällen. Utifrån detta kan förslaget medföra positiva konsekvenser för den sociala hållbarheten.

7.9 Service

Ett plangenomförande kommer att innebära utökade möjligheter till att bedriva café, restaurang och handel i området. Även nya möjligheter för kontor, lager och samlingslokaler skapas. Detta bidrar till att området utvecklas och får utökad tillgång till service.

7.10 Trafik

Planförslaget bedöms inte medföra några förändringar för befintlig trafiksituation.

8 Medverkande tjänstemän

Lena Wahlgren, fysisk planerare, Filipstads kommun
Sara Nordenskjöld, översiktsplanerare, Tyréns AB
Julia Ågren, planarkitekt, Tyréns AB

